

Toteuta unelmasi, älä kivikasaa¹

»Säätiön tarkoituksena on toteuttaa tontille liikerakennus.« Tällainen *toteuttaa*-verbin käyttö on nykyään kovin yleistä. Ennen rakennettiin talo tai pystytettiin rakennus. Jokin säätiö tai muu sellainen, joka ei itse rakentanut, lähinnä rakennutti. Mutta nyt kaikkea toteutetaan. Luulen, että tällainen toteuttaminen on erityisen yleistä arkkitehtien kielenkäytössä.

Mutta kyllä muutkin toteuttavat kuin arkkitehdit. Tiedekeskussäätiön ja Vantaan kaupungin välisessä yhteistyösopimuksessa sanotaan näin: »Tiedekeskuksen toteuttamista varten sopijapuolet muodostavat osakeyhtiön.« Tässä ei tarkoiteta pelkkää rakennusta, vaan koko laitosta kalustoineen, hallintoineen, toimihenkilöineen jne. Silti olisi luontevampaa puhua esimerkiksi tiedekeskuksen perustamisesta, aikaansaamisesta tai pystyttämisestä.

»Elokuvan Picasson seikkailuista ovat toteuttaneet H. D. ja M. P.« Sanoisin, että he ovat valmistaneet tai tuottaneet elokuvan. »Tässä maalauksessa, joka

tänne Keltinmäkeen on toteutettu — —.« Taiteilija on kai sentään maalannut taulun tai tehnyt maalauksen. Jos taas ajatellaan maksumiehiä, voitaisiin sanoa, että maalaus on teetetty tai hankittu tai sitten taulu maalattu. Vielä yksi mainio esimerkki sanomalehden kuvatekstistä: »Ei enempää kuin neljä ryyppyä päivässä, toteutti Lönnrot.« Mitäpä Elias siis toteutti? Ne neljä ryyppyä vai »ei enempää kuin«? Hämärä sanonta.

Toteuttaminen on vanhastaan tarkoittanut jonkin aikeen, suunnitelman, yrityksen, mielijohteen, haaveen, unelman tai muun sellaisen täytäntöön panemista. Kysymys ei ole ollut mistään konkreettisesti eli käsin kosketeltavasta, vaan aina jostakin abstraktisesta, ajatuksissa olevasta, ilmassa leijuvasta asiasta, sellaisen muuttamisesta todeksi. Tähän käyttöön sana pitäisi edelleen rauhoittaa, sillä muuten joudutaan kummallisuuksiin.

Kun itsenäinen Suomi 1967 täytti 50 vuotta (vai mahtokohan tämä tapahtua jo 40-vuotisjuhlien yhteydessä kymmenen vuotta varhemmin?), julistettiin laaja valtakunnallinen kilpailu maan itsenäisyyden muistomerkin aikaansaamiseksi. Ensimmäisen palkinnon sai muistaakseni ehdotus, jonka mukaan jokaisessa Suomen kunnassa olisi halkaistu yksi kivi. Sen puolikkaista toinen olisi jäänyt kuntaan ja toinen viety Helsinkiin, jossa nämä kivenpuolikkaat olisi koottu johonkin julkiseen paikkaan kivi-röykkiöksi. Tämä röykkiö olisi sitten symboloinut — niin mitä? Pääkaupunkikeskeisyttäkö?

Tuon tapainen se voittanut ehdotus oli, vaikka en kaikkia yksityiskohtia muista. Ehdotus oli sen verran hölmö, ettei sitä onneksi toteutettu. Niin, ehdotuksen toteuttamisesta voidaan siis puhua. Mutta jos se olisi toteutettu, niin varmaan joku olisi sanonut, että *kivikasa toteutettiin* siihen ja siihen puistoon. Tai ehkei sittenkään, ei siihen aikaan taidettu vielä käyttää *toteuttaa*-sanaa näin. Mutta jos vastaava tilanne olisi nyt, niin varmasti kivikasa toteutettaisiin tai jätettäisiin toteuttamatta.

¹ Julkaistu Suomen Kuvalehdessä 38/1986.

Kielemme käytäntö

Rakkaat lukijat, älkää toteuttako rakennuksia, maalauksia, moottoriteitä, kivikasoja — toteuttakaa mieluummin aikeita, suunnitelmia, hankkeita, ehdotuksia, mielihoiteita, haaveita tai unelmia!

OSMO IKOLA